

Działania rewitalizacyjne a dziedzictwo kulturowe – zabytkowa osada fabryczna

ŻYRARDÓW – POLSKA STOLICA LNU

Przez ponad sto pięćdziesiąt lat Żyrardów żył i pracował niczym dobrze naoliwiony mechanizm. Jak przystało na świetnie zorganizowane, idealne miasto przemysłowe z przełomu XIX i XX w. Do naszych czasów przetrwało 95 proc. budynków i większość z nich wciąż spełnia swoje pierwotne funkcje! W połowie lat 90. XX w. mechanizm życia miasta nagle się zatrzymał. Fabryka zbankrutowała. Stopniowo z produkcji wyłączano kolejne działy. Ceglane hale opustoszały i zaczęły popadać w ruinę. Na szczęście od kilku lat trwają w nich prace remontowe i tworzone są lofty.

Do fabryki wraca życie... nowe życie.

O potrzebie rewitalizacji zabytkowej tkanki Żyrardowa, jako sposobie na ożywienie społeczno-gospodarcze uśpionego po likwidacji zakładów Inniarskich miasta, zaczęto rozmawiać już w 2000 roku.

Zaś w 2004 roku miasto, jako jedyne na Mazowszu, posiadało przygotowany i zatwierdzony program rewitalizacji.

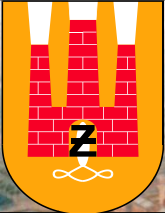
Żyrardów od tego czasu prowadzi konsekwentną politykę dotyczącą rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Świadomość wartości i unikalności dziedzictwa przemysłowego w Żyrardowie stanowiła impuls do przywrócenia XIX-wiecznej osadzie fabrycznej dawnego blasku.

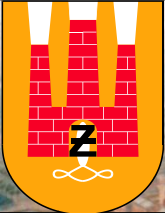
W konsekwencji programem rewitalizacji objęto m.in. najważniejsze obiekty zabytkowe, stanowiące świadectwo industrialnej epoki.

Proces rewitalizacji Żyrardowa

do 2000 r.	dyskusje o potrzebie rewaloryzacji zabytkowych obiektów
2000 r.	Żyrardów członkiem Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji
2001 r.	zorganizowanie konferencji i wydanie publikacji o uwarunkowaniach rewitalizacji Żyrardowa
2002 r.	Żyrardów organizuje warsztaty studenckie dla przyszłych urbanistów i prawników
2003 r.	rozpoczęcie prac nad zaprogramowaniem rewitalizacji. „Założenia programu rewitalizacji Miasta” przyjęte uchwałą Rady Miejskiej
luty 2004 r.	Żyrardów gospodarzem konferencji nt. rewitalizacji w ZPORR (320 uczestników)
marzec 2004 r.	Zatwierdzenie przez RMŻ – Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żyrardowa
czerwiec - sierpień 2004	Żyrardów składa pierwsze projekty do dofinansowania UE w ramach ZPORR - 8 z Lokalnego Programu Rewitalizacji
2005-2008	realizacja wszystkich projektów ZPORR (8 projektów)
2009	aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żyrardowa – dostosowanie zapisów dokumentu do obowiązujących wytycznych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Mazowieckiego

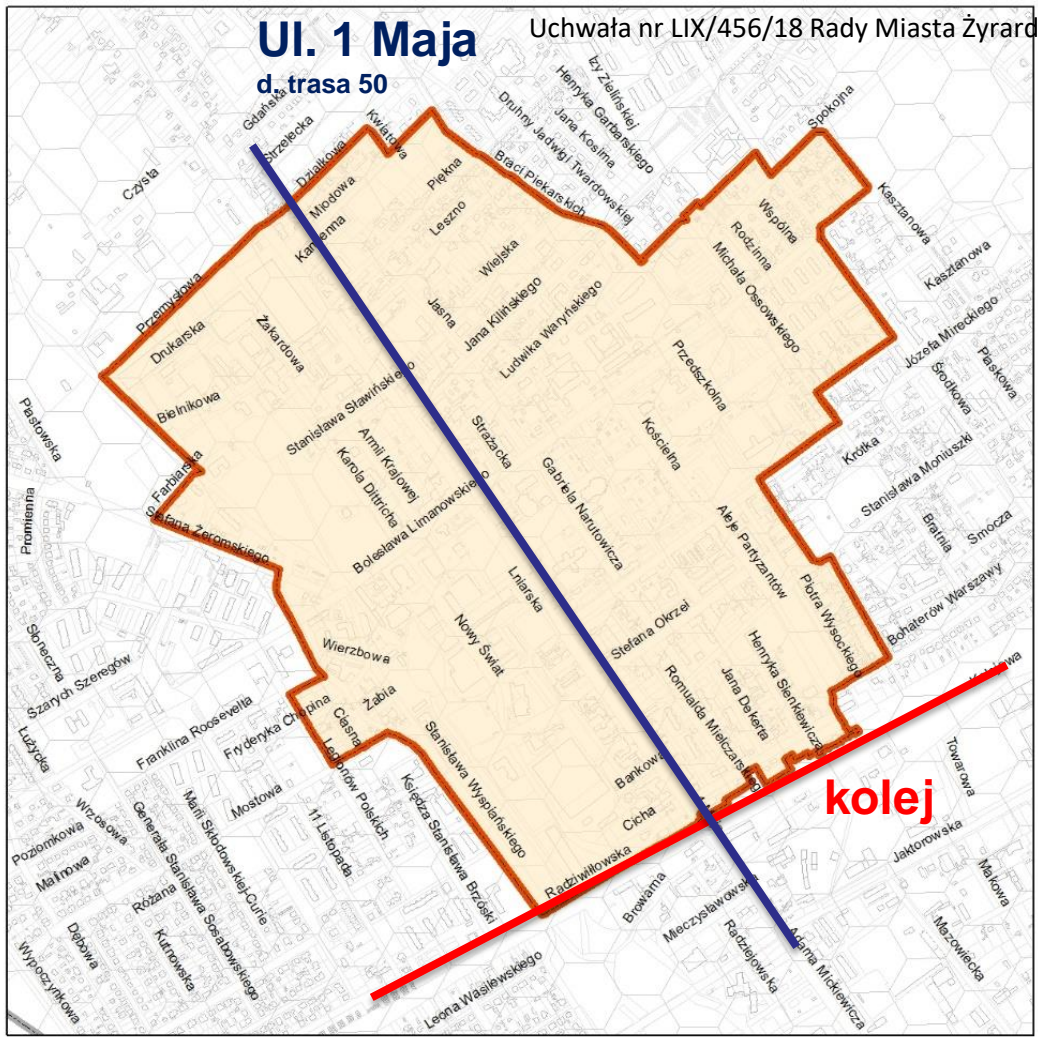

Przygotowanie procesu rewitalizacji Żyrardowa

2015-2016	aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żyrardowa – dostosowanie zapisów do Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 wersja z 8 grudnia 2015 r.
Luty 2017	Zatwierdzenie przez RMŻ – Programu Rewitalizacji Miasta Żyrardowa do roku 2020
2017 - 2019	Realizacja projektu: „Rewitalizacja Miasta Żyrardowa motorem przemian społeczno-gospodarczych” w ramach konkursu „Modelowa Rewitalizacja Miast” Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020 Opracowanie GPR
styczeń 2021	Uchwalenie przez RMŻ- <u>Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Żyrardowa do roku 2030</u>
kwiecień 2021	Uchwalenie przez RMŻ uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji
październik 2021	Pierwsze posiedzenie Komitetu Rewitalizacji

Ul. 1 Maja d. trasa 50

2018

Legenda

- granice obszaru rewitalizacji
- obszar zdegradowany
- siatka heksagonalna

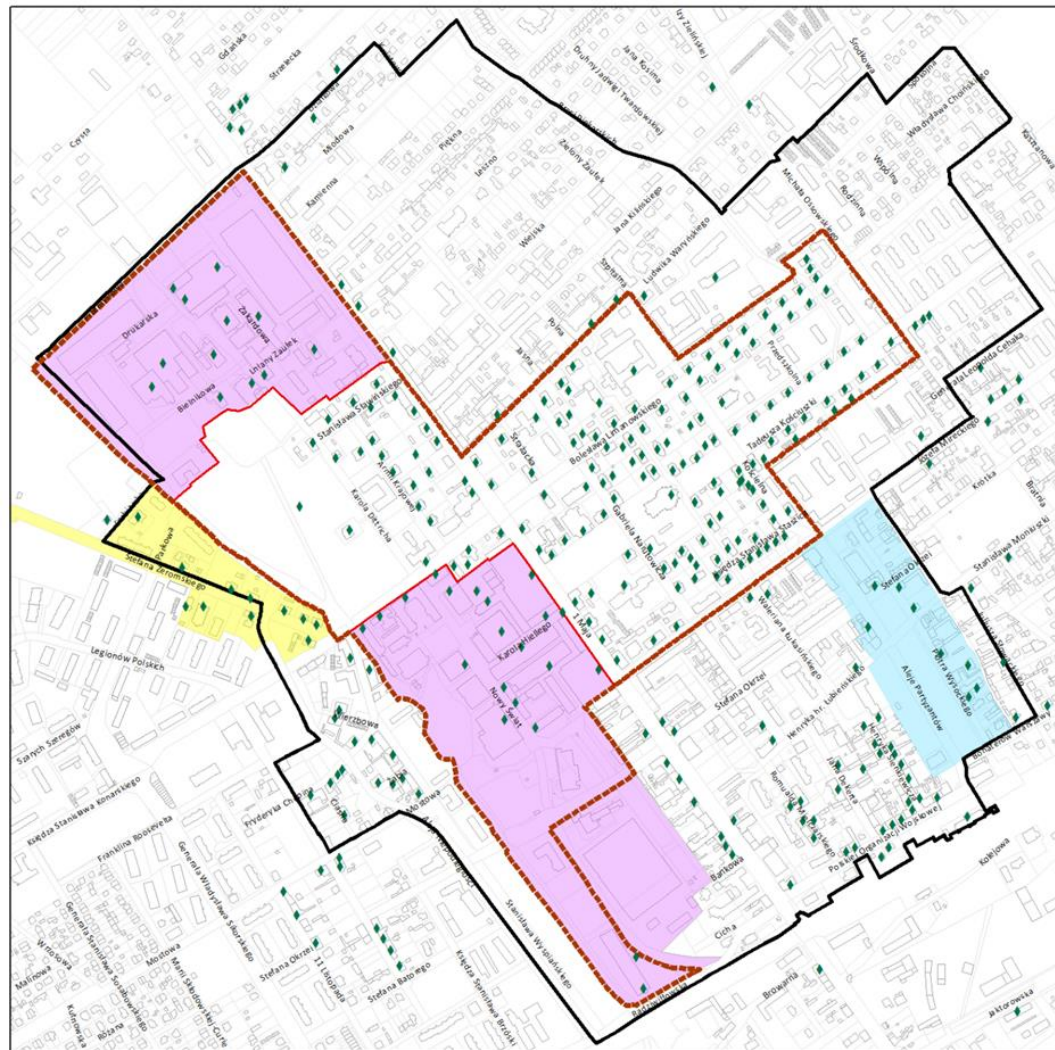
Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje **168,31 ha**, czyli **11,86%** powierzchni miasta. W chwili delimitacji obszaru zamieszkiwało go **10 391 osób**, co stanowiło **27,04%** mieszkańców Żyrardowa.

Potencjał obszaru rewitalizacji

Tożsamość przemysłowa miasta i dziedzictwo kulturowe

Obszar rewitalizacji obejmuje **teren pomnika historii Żyrardów – XIX-wieczna osada fabryczna**, który wyróżnia się unikalnością ze względu na skalę jak i stan zachowania. Charakteryzuje się on również **znaczną liczbą obiektów wpisanych do rejestru zabytków** oraz **trzema układami urbanistycznymi** wpisanymi do gminnej ewidencji zabytków. Zakłady włókiennicze i powstała wokół nich osada fabryczna stanowiły czynnik miastotwórczy, obecnie zachowany układ jest podstawą rozwoju miasta, zarówno ze względu na obiekty zabytkowe jak również tereny zieleni. Na tożsamości przemysłowej miasta i dziedzictwie kulturowym można budować potencjał turystyczny, a także wzmocnić więzi społeczne poprzez eksponowanie industrialnego charakteru obszaru rewitalizacji.

- Wpisy do ewidencji zabytków
 - granica obszaru rewitalizacji
 - granice Pomnika historii "Żyrardów XIX- wieczna Osada Fabryczna"
 - granice zespołu zabytkowego Osady Fabrycznej
- tereny Wykańczalni i Centrali dawnych zakładów Inniarskich
 - układ urbanistyczny ul. Partyzantów i P.Wysockiego
 - układ urbanistyczny ul. Żeromskiego

Obszary i obiekty w obrębie obszaru rewitalizacji objęte ochroną

REWITALIZACJA WE WZOROWYM STYLU
wybrane inwestycje

**Plac im. Jana Pawła II – główny plac Żyrardowa
środku budżetu miasta**

Plac im. Jana Pawła II – główny plac Żyrardowa

Wartość inwestycji: 5,8 mln zł (UE: 3,8 mln zł)

**REWALORYZACJA PARKU DITTRICHA
ZPORR 2004-2006**

**REWALORYZACJA PARKU DITTRICHA
ZPORR 2004-2006**

Dzięki rewaloryzacji Park Miejski im. Karola Augusta Dittricha powrócił do dawnej świetności, a tym samym stał się atrakcyjnym miejscem wypoczynku dla mieszkańców i turystów odwiedzających miasto.

**REWALORYZACJA PARKU DITTRICHA
ZPORR 2004-2006**

24.10.2007 10

**Wartość inwestycji:
14 mln zł (UE: 5,6 mln zł)**

**RENOWACJA RESURSY I KRĘGIELNI
RPO WM 2007-2013**

Wartość inwestycji: 1,4 mln zł (UE: 1,2 mln zł)

**POWSTANIE I RENOWACJA MUZEUM LNIARSTWA
RPO WM 2007-2013**

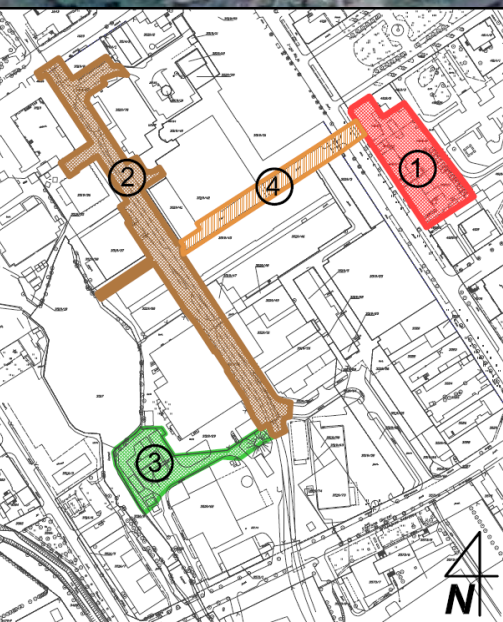

MUZEUM LNIARSTWA
im. Filipa de Girarda w Żyrardowie

Zintegrowany projekt rewitalizacji centrum Osady Fabrycznej w Żyrardowie służący aktywizacji społecznej i gospodarczej RPO WM 2014-2020

**Wartość inwestycji:
6,6 mln zł (UE: 6 mln zł)**

przed remontem

<https://pablo-75.flog.pl/wpis/9521707/zyrardow--ulica-nowy-swiat>

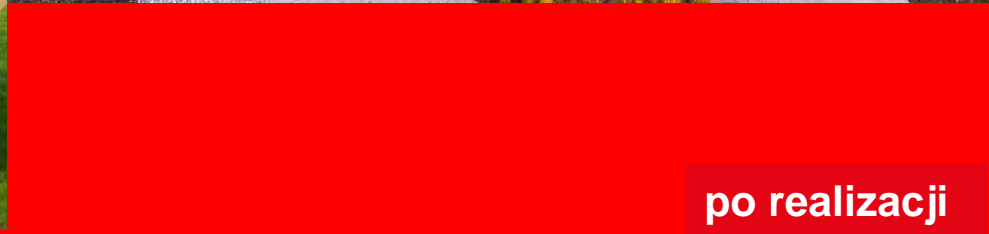
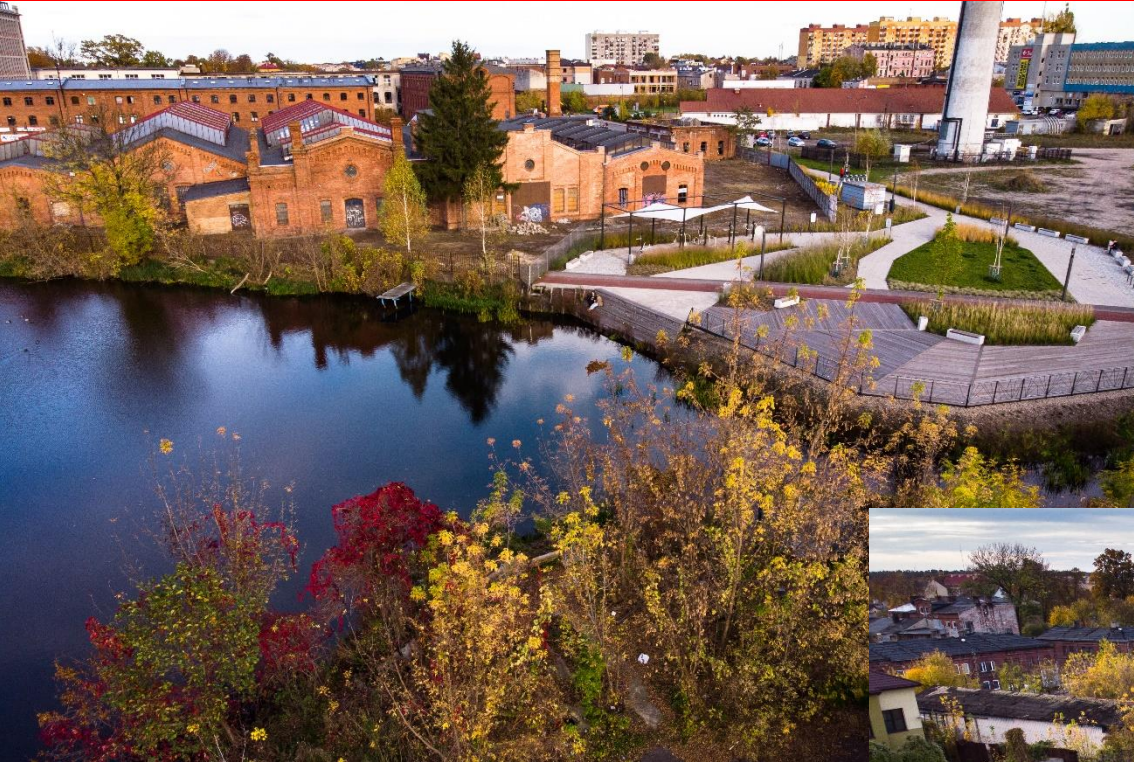
© pablo-75, 01/2021

Zintegrowany projekt
rewitalizacji centrum Osady
Fabrycznej w Żyrardowie

po realizacji

po realizacji

Zintegrowany projekt
rewitalizacji centrum Osady
Fabrycznej w Żyrardowie

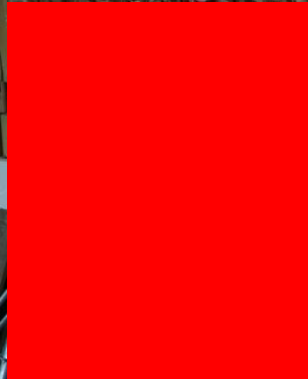
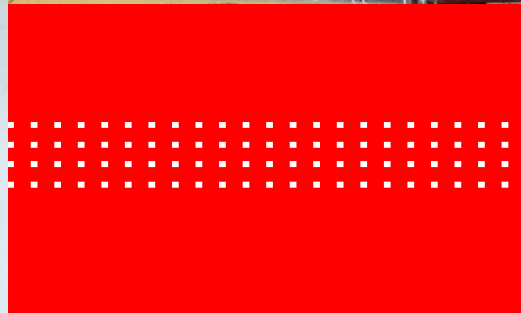
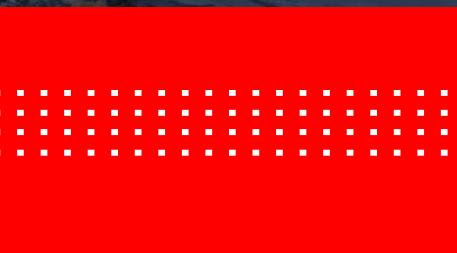
po realizacji

*Centrum Obsługi Mieszkańców
i nowoczesna biblioteka publiczna - adaptacja
zabytkowego budynku Kantoru*

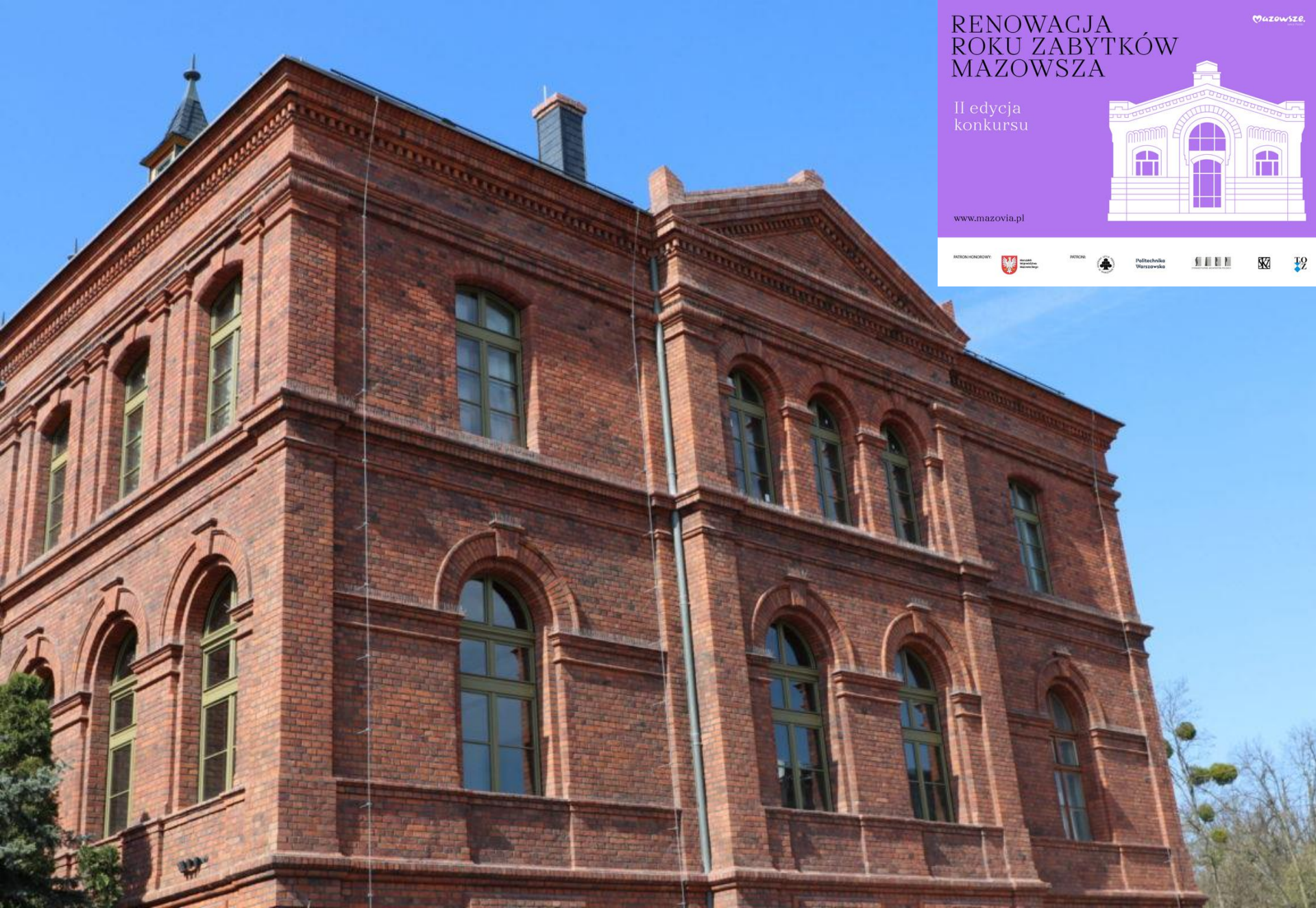
jessica2

Przed remontem

RENOWACJA ROKU ZABYTEKÓW MAZOWSZA

MAZOWSZE

II edycja
konkursu

www.mazovia.pl

PATRON HONOROWY:

PATRON

Palitechnika
Warszawska

Laureat II edycji konkursu „Renowacja Roku Zabytków Mazowsza”

Rewaloryzacja zabytkowej ochrony w Żyrardowie

Całkowita wartość projektu: 4 155 182,24PLN

Dofinansowanie Funduszy Europejskich: 2 676 246,64PLN

Wkład Miasta: 1 478 935,60PLN

przed realizacją

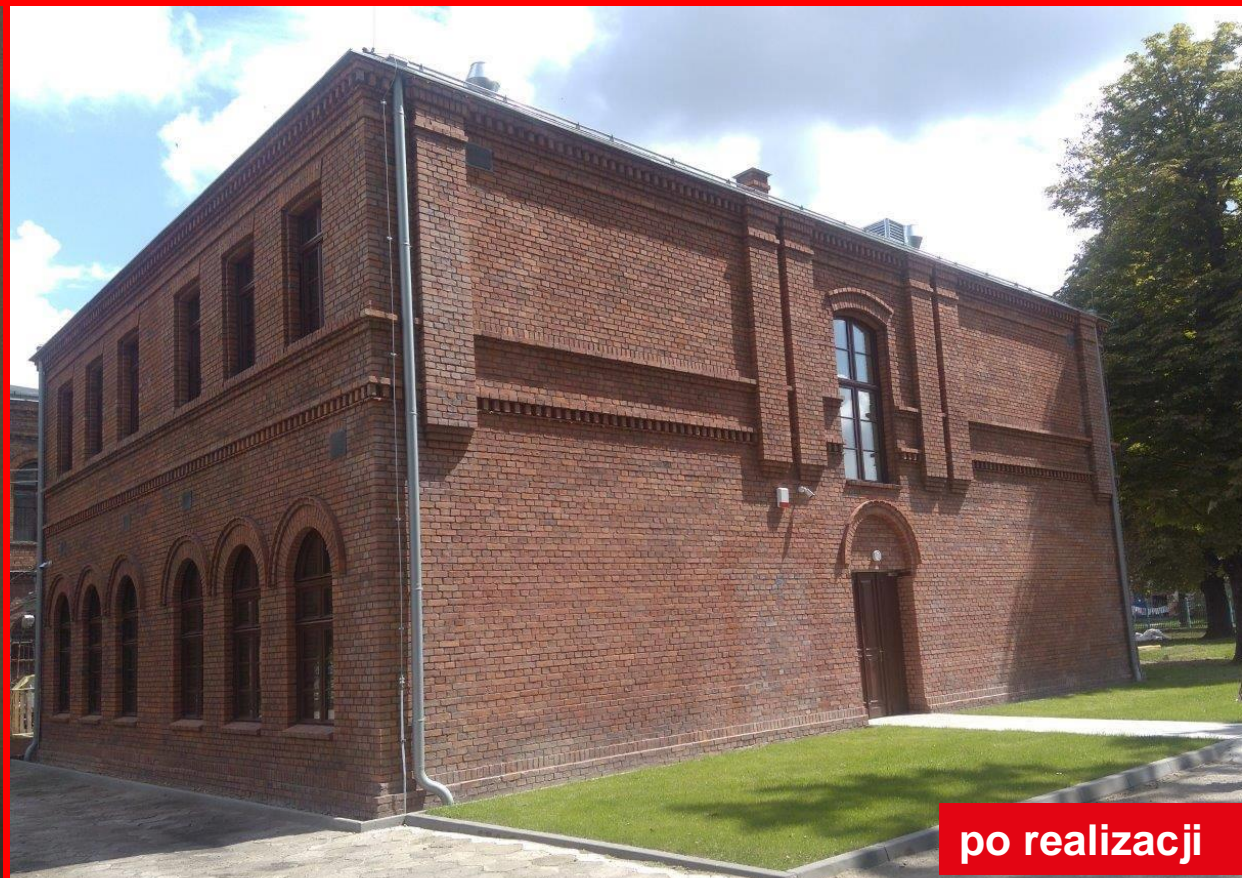
**Rewaloryzacja
zabytkowej Ochronki
w Żyrardowie**

Całkowita wartość: 4 155 182,24 PLN

Dofinansowanie : 2 676 246,64 PLN

po realizacji

po realizaciji

Domy pełne historii-program remontowy związany z poprawą stanu technicznego obiektów mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Żyrardowie

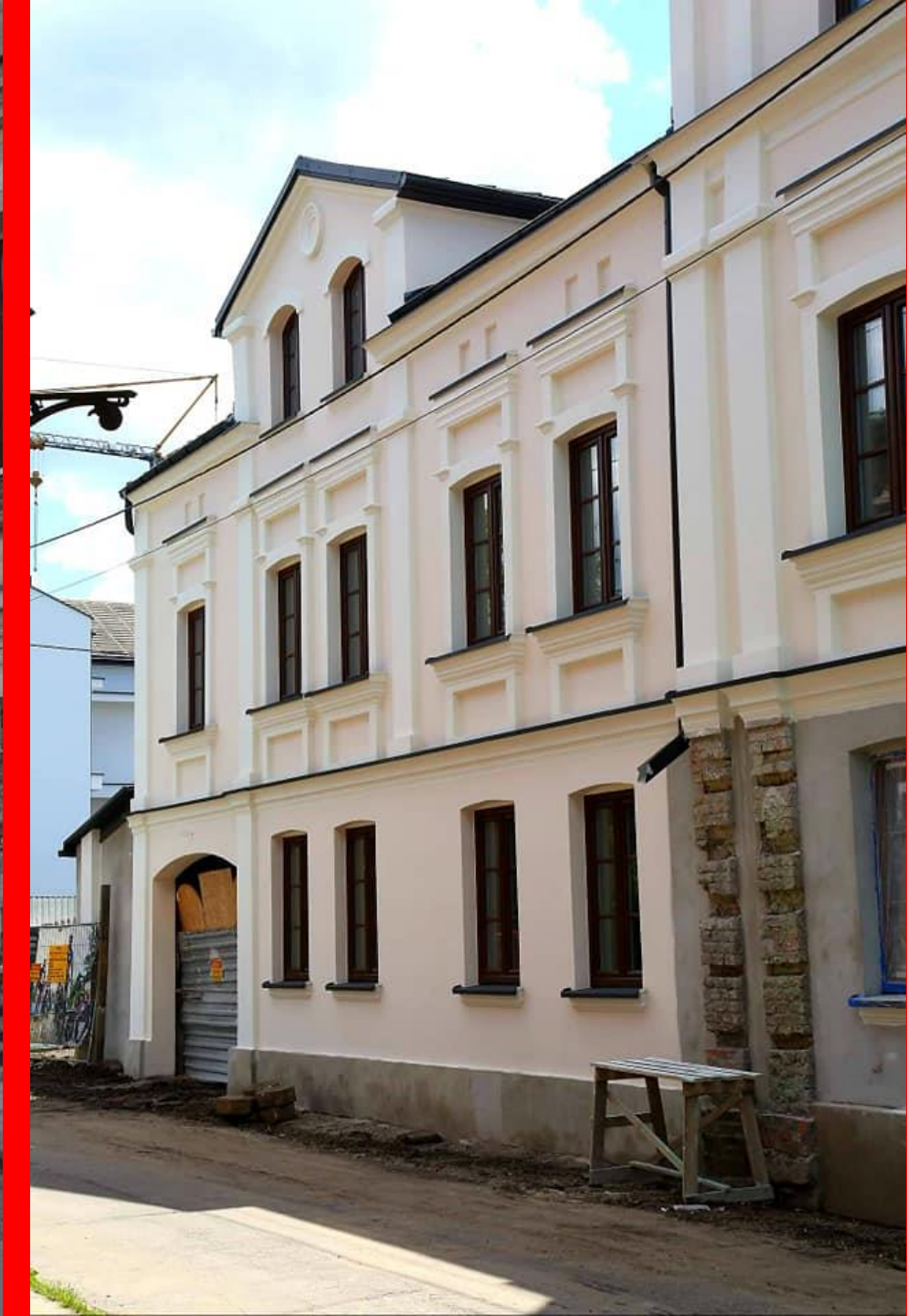
Prace budowlano-termomodernizacyjne dotyczą budynków przy ul. Limanowskiego 18 i 25, ul. Narutowicza 42, ul. Wyszyńskiego 12, ul. Armii Krajowej 10, ul. 1 Maja 31, 50, 52 oraz ul. Chopina 13 i 17.

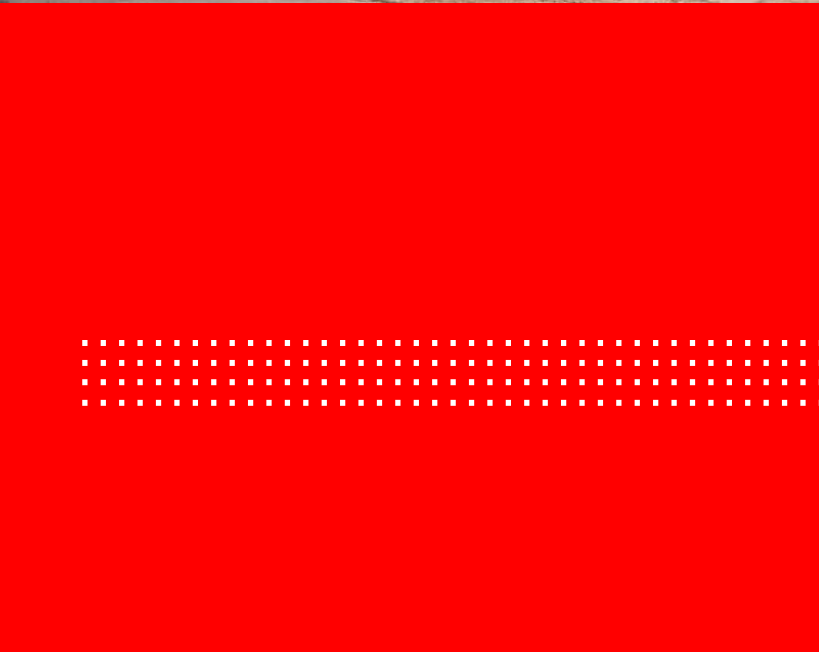
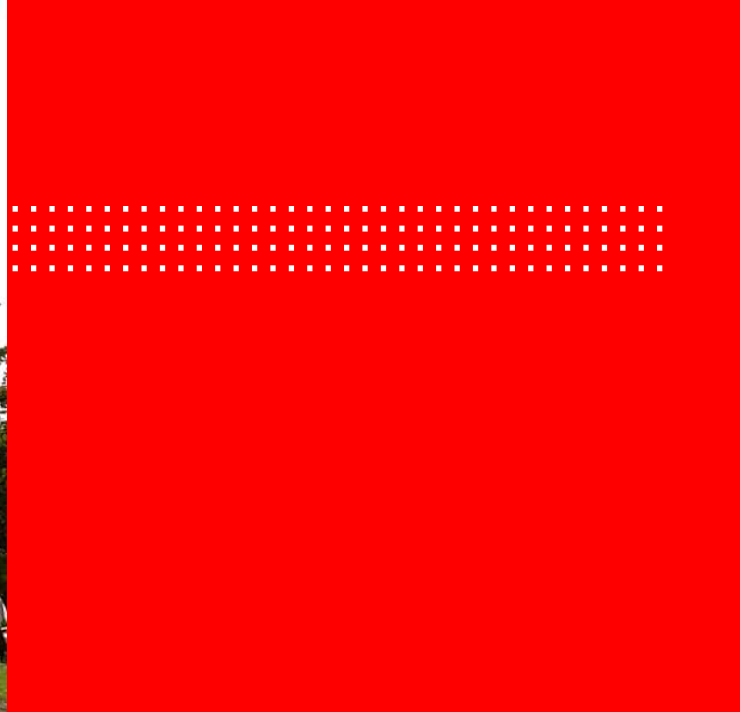
Całkowita wartość projektu: 7 921 457,96 PLN

Dofinansowanie z Funduszy Europejskich: 6 437 324,93 PLN

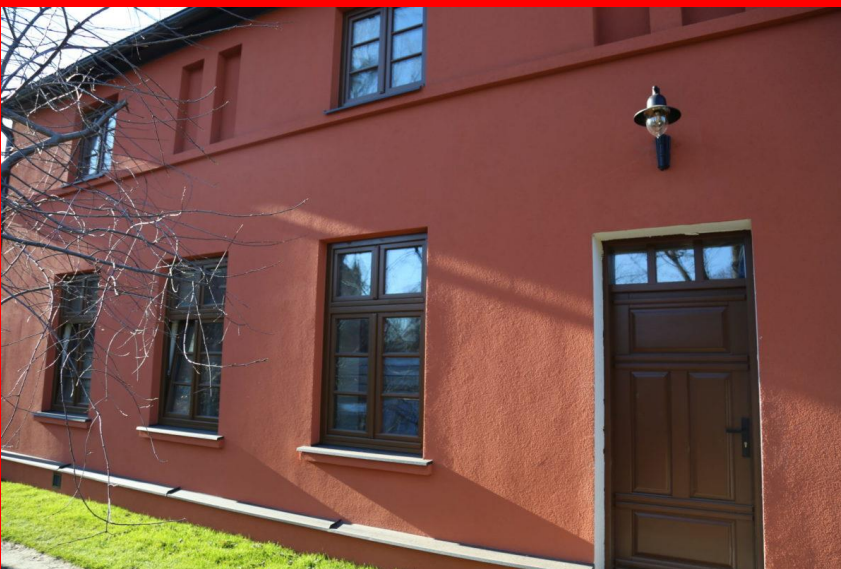
Wkład Miasta Żyrardowa: 1 484 133,03 PLN

po realizacji

po realizacji

Rozwój terenów zieleni w Żyrardowie (I i II etap)

Całkowita wartość projektu (Miasto Żyrardów): 25 064 188,96 PLN

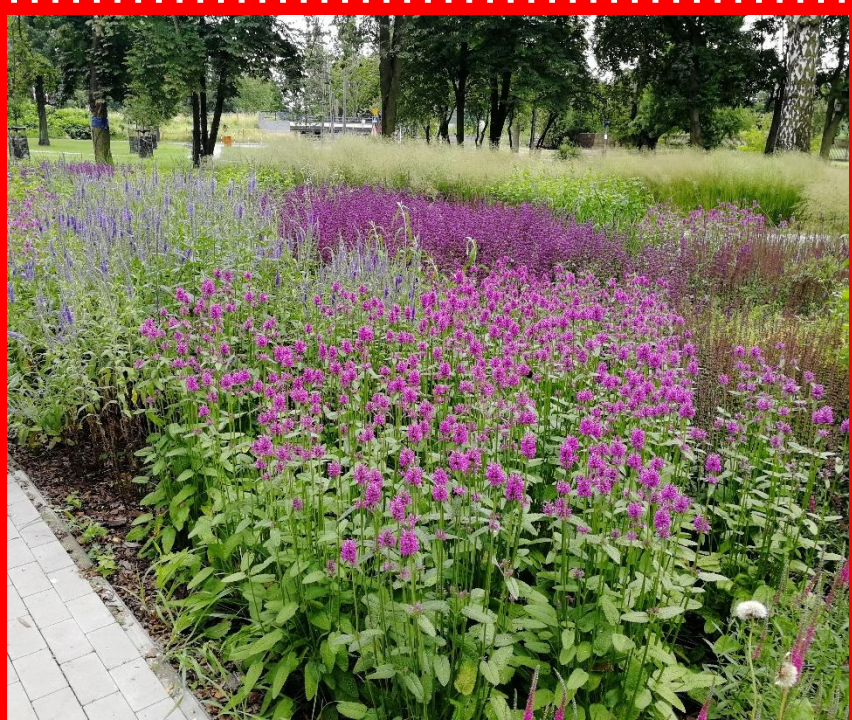
Dofinansowanie Funduszy Europejskich: 21 304 560,61 PLN

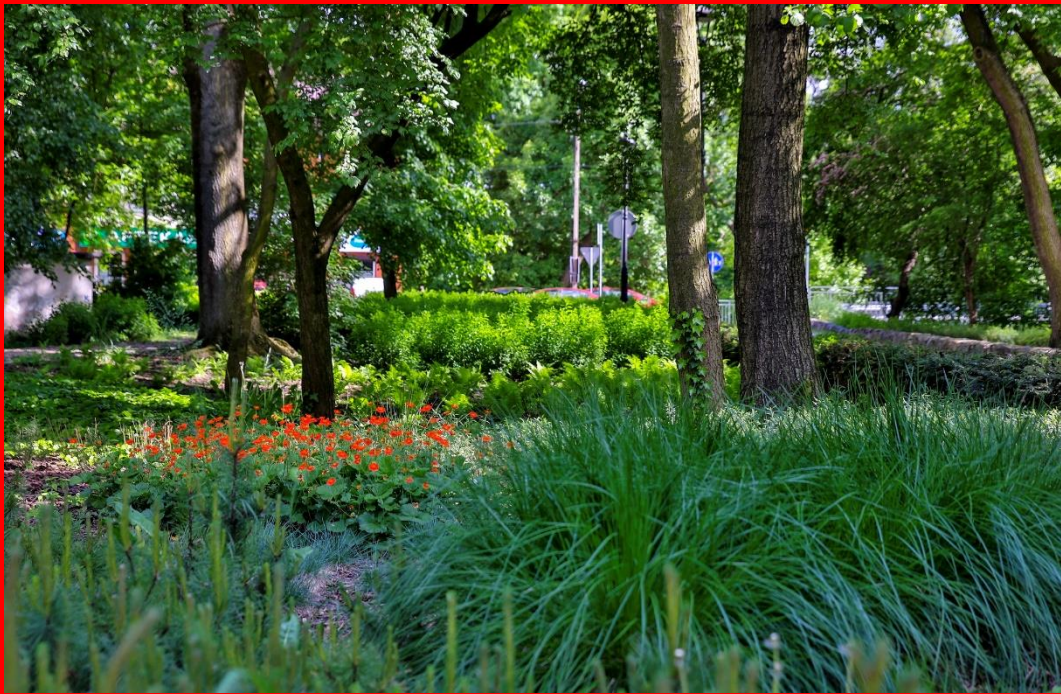
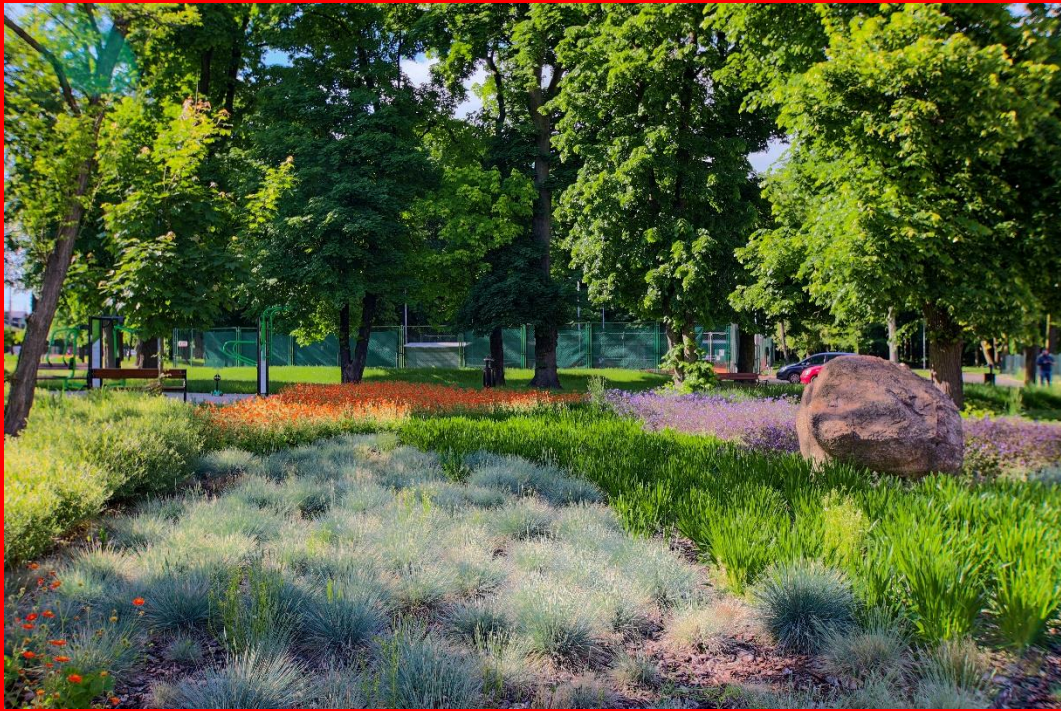
Unia Europejska
Fundusz Spójności

po realizacji

po realizacji

po realizacji

Odnowie i zagospodarowaniu dawnych kwartałów robotniczych na obszarze zabytkowej osady fabrycznej.

Miasto Żyrardów wyłoniło firmę, która wykona zaplanowane prace na terenie dwóch podwórek położonych przy ul. Limanowskiego i Mireckiego.

Zadania realizowane będą z udziałem środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, w ramach projektu pn. „Rewitalizacja XIX w. Osady Fabrycznej w Żyrardowie poprzez zachowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego”.

Zagospodarowanie kwartałów obejmie m.in.:

- wykonanie nawierzchni utwardzonych ciągów komunikacyjnych, chodników, miejsc parkingowych, utwardzeń wokół istniejących komórek i fundamentów oraz zjazdów publicznych;
- budowę systemu monitoringu wizyjnego;
- wykonanie oświetlenia;
- budowę i montaż elementów małej architektury;
- remont zabytkowych budynków gospodarczych tzw. komórek.

Zagospodarowanie kwartału przy ul. Limanowskiego kosztować będzie 2 276 230,87 zł. Wartość prac zaplanowanych na terenie podwórka przy ul. Mireckiego wyniesie 2 025 313,97 zł. Prace powinny zakończyć się do 30 listopada br.

Rewaloryzacja XIX-wiecznego budynku dawnej szkoły fabrycznej w Żyrardowie

Środki na realizację remontu będą pochodzić z pierwszej edycji Programu Inwestycji Strategicznych – Rządowego Funduszu Polski Ład.

W ramach inwestycji planuje się remont i termomodernizację budynku szkoły m.in. wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie stropu poddasza oraz ocieplenie dachu dobudówki, wymianę źródeł światła na energooszczędne, modernizację instalacji centralnego ogrzewania, montaż paneli fotowoltaicznych. Dodatkowo wewnątrz budynku planuje się prace remontowe sal lekcyjnych wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia. Zagospodarowany zostanie także teren wokół szkoły (m.in. wykonanie nawierzchni – ciągi piesze i pieszo-jezdne, ogrodzenie terenu, oświetlenie, wykonanie wiaty śmietnikowej, nasadzenia zieleni). Dziedziniec szkolny pomiędzy budynkami przeznaczony zostanie na – scenę letnią (w sąsiedztwie Centrum Kultury), na której organizowane będą plenerowe wydarzenia kulturalno-rekreacyjne. Utwardzenie terenu (przy scenie) odwzorowywać będzie symbolicznie zębate koła, w nawiązaniu do historii miasta.

Całkowita wartość inwestycji wynosić będzie ponad 5,5 mln zł a wkład własny Miasta stanowić będzie 10%.

REWITALIZACJA WE WZOROWYM STYLU

prywatne inwestycje w zabytkowych obiektach

przed remontem

po remoncie

po remoncie

przed remontem

VIEW - WIZ. 2012.

po remoncie

Źródło: <https://www.facebook.com/GaleriaLen/>

Konkurs dla samorządów: "Modelowa rewitalizacja miast"

Tytuł projektu: ***Rewitalizacja Miasta Żyrardowa motorem przemian społeczno-gospodarczych***

Beneficjent: **Miasto Żyrardów**

Całkowita wartość projektu: **1 815 700 zł**

Kwota dofinansowania: **1 634 130 zł**

Czas trwania projektu: od 09.05.2016 do 31.12.2019

www.rewitalizacja.zyrardow.pl

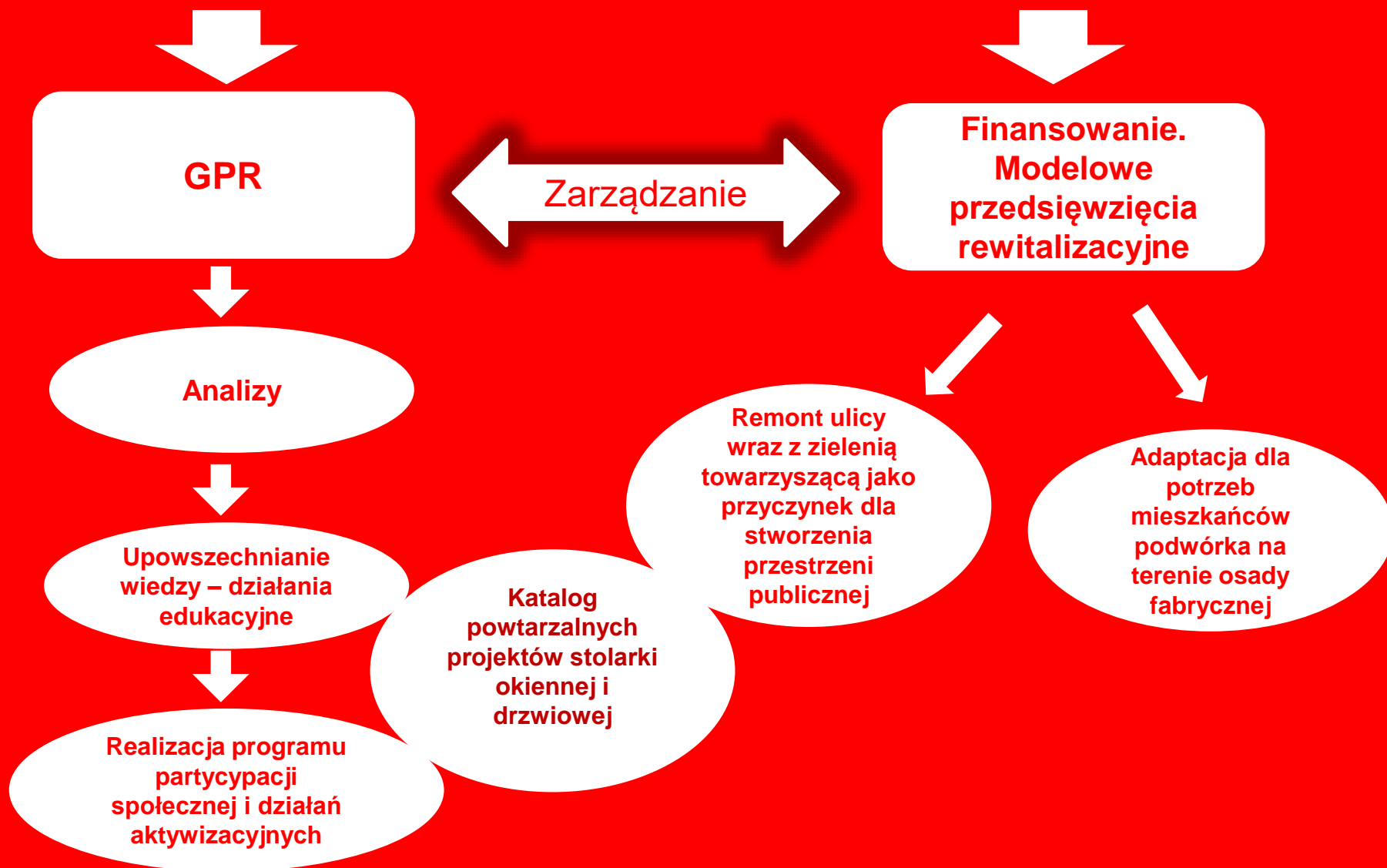

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Modelowa Rewitalizacja Żyrardowa

Wiodący temat projektu: Finansowanie działań rewitalizacyjnych

Modelowe podwórko

W ramach projektu została przygotowana dokumentacja techniczna na zagospodarowanie podwórka przy ul. Strażackiej 3.

Przed rozpoczęciem prac nad koncepcją zagospodarowania terenu przeprowadzono warsztaty z podopiecznymi świetlicy środowiskowej oraz spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami pobliskich budynków. Biorąc pod uwagę wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych spotkań i warsztatów powstała ostateczna koncepcja, a następnie na jej podstawie dokumentacja techniczna.

Remont ulicy Lniarskiej

W ramach projektu przygotowano projekt budowlany i wykonawczy ulicy Lniarskiej wraz z infrastrukturą techniczną, organizacją ruchu, małą architekturą i zielenią. Przygotowanie dokumentacji poprzedziło wypracowanie wspólnie z mieszkańcami koncepcji zagospodarowania. Zgodnie z wizją miasta remont ulicy Lniarskiej przyczynić ma się do wykreowania istotnej przestrzeni publicznej w Żyrardowie.

Modelowa rewitalizacja miast

Portal Funduszy Europejskich

Unia Europejska

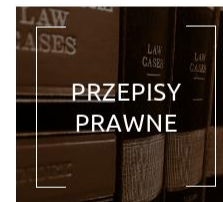
Skorzystaj | O Funduszach | Wiadomości | Punkty Informacyjne |

🔍 Szukaj w serwisie 🔄 Serwisy programów

Strona główna > Dowiedz się więcej o Funduszach Europejskich

Krajowe Centrum Wiedzy o Rewitalizacji

Krajowe Centrum Wiedzy o Rewitalizacji to rządowy serwis informacyjno-edukacyjny, zajmujący się dostarczaniem informacji na temat procesu programowania rewitalizacji. Celem portalu jest promocja i upowszechnianie wiedzy na temat kompleksowego podejścia do rewitalizacji wśród interesariuszy. Portal powstał po to, by dzielić się wiedzą, doświadczeniem i z zaangażowaniem wesprzeć interesariuszy w działaniach związanych z przygotowaniem, wdrażaniem i monitorowaniem rewitalizacji.

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/rewitalizacja/modelowa-rewitalizacja/zrardow/>

ZYRARDÓW

